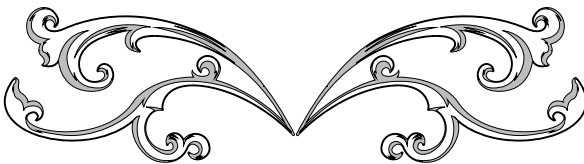

Tamsa

Daugybė žmonių gyvena tylioje neviltyje.

Tai, kas vadinama susitaikymu,
iš tiesų yra pati tikriausia neviltilis.

— HENRY DAVID THOREAU

Pirmas

Dengiamas šaltos šlapdribos, virš Viskio Paplūdimio stūksojo masyvus Uolos namų siluetas, kurį kartkartėmis nušviesdavo ant išsikišusio skardžio į pietus mirksintis švyturys. Namas žvelgė į šaltą, audringą Atlantą tarsi mesdamas iššūkį.

Aš stovėsiu čia amžinai, kaip ir tu.

Tvirtas trijų aukštų pastatas atlaidžiai žiūrėjo į raižytą, grublėtą pakrantę ir tamsiomis langų akimis stebėjo besiritančias bangas. Ir taip — vis iš naujo atgimdamas — jau daugiau nei tris šimtmečius.

Mažas mūrinis namukas, kuriame dabar buvo laikomi įrankiai bei sodo reikmenys, bylojo apie kuklią pradžią tų, kurie išdrįso pasipriešinti nuožmiam ir permainingam Atlantui ir susikurti gyvenimą uolėtoje Naujojo pasaulio žemėje. Vėliau tas ištakas užgožė išplitusios ir iškilusios auksinio smėlio sienos, vingrūs kraigai ir iš vėjo nugairintų vietinių akmenų suręstos erdvios terasos. Tai buvo naujo suklestėjimo pradžia.

Namas išgyveno audras, nepriežiūrą, beatodairišką piktnaudžiavimą, abejotiną skonį, pakilimus ir nuosmukius, skandalus ir teisingumą.

Tarp jo sienų gyveno ir mirė, šventė ir gedėjo, rezgė pinkles, klestėjo, triumfavo ir kamavosi ištisos Lendonų kartos.

Namas švietė taip ryškiai, kaip ir didysis švyturys, užliejantis šviesa uolėtą ir nuostabią šiaurinę Masačusetso pakrantę. Ir tūnojo susitraukęs, uždarytomis langinėmis tamsoje.

Jis stovėjo ilgai, labai ilgai, ir dabar jį vadino tiesiog Uolos namais, viešpataujančiais virš jūros, smėlio ir Viskio Paplūdimio kaimo.

Daugiau Elis Lendonas neturėjo kur eiti. Ši vieta buvo ne tik

prieglobstis, bet ir išsigelbėjimas nuo to gyvenimo, kurį gyveno pastaruosius siaubingus vienuolika mėnesių.

Jis pats vos galėjo atpažinti save.

Dviejų su puse valandų kelionė iš Bostono slidžiais keliais jį išvargino. Antra vertus, pripažino Elis, daugumą dienų nuovargis guosdavo jį lyg meilužė. Todėl vyras sėdėjo automobilyje, tamsoje, klausydamasis, kaip šlapdriba plakasi į priekinį stiklą, į stogą, ir svarstė, ar sukaups pakankamai jėgų nueiti į vidų, ar tiesiog numigs automobilyje.

Tai kvaila, galvojo jis. Kam gi sėdėti ir miegoti automobilyje, kai vos už kelių pėdų stovi namas su daugybe patogių minkštų lovų.

Visgi jam pritrūko entuziazmo išsitraukti iš bagažinės lagaminus. Pasiims tik tuos du mažus krepšius nuo sėdynės su kompiuteriu ir būtiniaisiais daiktais.

Išlipus iš automobilio, į veidą tėsė šlapdriba, tačiau šaltas, švilpiantis Atlanto vėjas prasiskverbė pro išorinius letargo sluoksnius. Bangos plakėsi į uolas, žarstė smėlį, keldamos nesiliaujantį šnypščiantį užimą. Elis išsitraukė iš švarko kišenės raktus ir palindo po plačiu akmeniniu portiku, saugančiu masyvias dvigubas duris, daugiau nei prieš šimtmetį ištašytas iš importuoto Birmos tikmedžio.

Praėjo dveji — beveik treji — metai, kai jis lankėsi čia paskutinį kartą. Pernelyg buvo užsiėmęs savo gyvenimu, savo darbu, savo nepavykusia santuoka, kad atvažiuotų nors savaitgaliui, trumpų atostogų pas savo senelę.

Žinoma, jis susitikdavo su ja, nenuramdomąja Estera Hokin Lendon, kai ši atvykdavo į Bostoną. Reguliariai skambino, rašė elektroninius laiškus, bendravo per socialinius tinklus. Nors Esterai netrukus sukaks aštuoniasdešimt, ji visuomet smalsiai ir noriai domėjosi technologijomis ir inovacijomis.

Elis nusivesdavo senelę pavakarieniauti, išgerti, nepamiršdavo nusiūsti gėlių, atviruką, dovanų, aplankydavo ją ir savo šeimą per Kalėdas, svarbius gimtadienius.

Ir visa tai, galvojo jis rakindamas duris, buvo tik pasiteisinimas, kad nerado, neskyrė laiko Viskio Pablūdimiui, vietai, kurią senelė mylėjo labiausiai, atidavė jai visą savo laiką ir dėmesį.

Jis surado reikiamą raktą, atrakino duris. Įžengęs į vidų, uždegė šviesas.

Ji kai ką pakeitė, pastebėjo Lendonas, bet senelė mėgo pokyčius ne mažiau, nei gerbė tradicijas — jai tai tiko.

Keletas naujų paveikslų — jūros, sodo vaizdų, — suteikiančių švelnumo tamsiai rudoms sienoms. Elis numetė krepšius prie durų ir neskubėdamas apžvelgė tviskantį vestibulį.

Paskui nužvelgė laiptus — su besivaipančiomis chimeromis ant šių kolonų, kurias parsigabeno kažkuris įnoringas Lendonas, — graakščiai išsilenkiančius kairėn ir dešinėn į šiaurinį ir pietinį flygelius.

Šitiek miegamųjų, pagalvojo. Tereikia užlipti laiptais ir išsiriinti.

Bet dar ne dabar.

Lendonas pasuko į vadinamąją didžiąją svetainę su aukštais, arkiniais langais, išeinančiais į priešakinį sodą, kuris atsivers, kai žiema atleis savo gniaužtus.

Senelės nėra namuose jau daugiau kaip du mėnesius, tačiau jis nepastebėjo nė dulkelės. Malkos guli židiny lazurito apvadais, paruoštos uždegti. Ant jos mėgstamo Heplvaito stiliaus staliuko stovi vaza su šviežiomis gėlėmis. Pagalvėlės išpurtytos, kviečia prisėsti ant trijų kambaryje stovinčių sofų, o kaštainio lentų grindys spindi it veidrodis.

Matyt, ji pasirūpino, kad kas nors sutvarkytų namus, nusprendė Elis ir pasitrynė kaktą, kur kaupėsi galvos skausmas.

Ji juk jam sakė, ar ne? Sakė, kad kažkas rūpinasi namais. Kaimynė, kažkokia moteris, juos išvalo ir sutvarko. Elis nepamiršo, kad senelė jam tai sakė, tiesiog toji informacija pasiklydo rūke, kuris per dažnai atslenka ir užtemdo jam protą.

Dabar rūpintis Uolos namais bus jo darbas. Prižiūrėti juos,

kaip prašė senelė, palaikyti namuose gyvybę. Ir galbūt, pridūrė ji, jie įpūs gyvybės ir jam.

Lendonas paėmė krepšius, pažiūrėjo į laiptus. Bet nepajudėjo.

Senelę rado ten, laiptų apačioje. Kaimynė — toji pati kaimynė? Ar tai buvo ta pati kaimynė, kuri tvarko namus? Ačiū Dievui, kažkas atėjo pažiūrėti, kaip ji laikosi, ir rado moterį be sąmonės, susimušusią, kraujuojančią, sutraiškita alkūne, lūžusiu klubu, įskilusiais šonkauliais, sukrėstomis smegenimis.

Ji galėjo mirti, galvojo jis. Daktarus stebino senelės atkaklus priešinimasis mirčiai. Kasdien jos niekas iš šeimos nelankydavo, niekam nešovė į galvą paskambinti ir niekas, įskaitant jį patį, nebūtų susirūpinęs, jei dieną ar dvi ji būtų neatsiliepusi.

Estera Lendon, nepriklausoma, nenugalima, nesunaikinama.

Ji galėjo mirti po tokio siaubingo kryčio, jei ne toji kaimynė — ir jos pačios nenuilstama valia.

Dabar ji karaliavo Lendono tėvų namų apartamentuose, taisėsi po sužeidimų. Ir liks ten, kol sustiprės tiek, kad galėtų grįžti į Uolos namus — arba, jei jo tėvams pavyks įkalbėti, liks visam laikui.

Jis norėjo matyti ją čia, namuose, kuriuos ji myli, sėdinčią terasoje su vakarine martinio taure, žiūrinčią į vandenyną. Arba triūsiančią sode, galbūt statančią molbertą savo paveikslams.

Jis norėjo matyti ją gyvybingą ir ryžtingą, o ne bejėgę ir palūžusią ant grindų, kol jis pilsis antrą puodelį rytinės kavos.

Todėl jis padarys viską iki jai sugrįžtant namo. Palaikys jos — kartu ir savo — namų gyvybę.

Elis paėmė krepšius ir pajudėjo laiptais. Jis užsiims kambarį, kuriame visuomet apsistodavo svečiuodamasis, kol jo apsilankymai tapo vis retesni ir retesni. Lindsay nekentė Viskio Paplūdimio, Uolos namų, ir jiems atvažiavus, tarp griežtai mandagios senelės ir jo pabrėžtinai kandžios žmonos visada kildavo šaltasis karas. O jis atsidurdavo to karo viduryje.

Todėl Lendonas pasirinko lengviausią kelią, bent taip galvojo

jis. Galėtų apgailestauti, gailėtis, kad liovėsi lankęsis, kad vis surasdavo pasiteisinimą ir ribodavo savo laiką su senele, kai ji atvykdavo į Bostoną. Tačiau jis negali atsukti laiko atgal.

Elis įžengė į miegamąjį. Čia irgi gėlės, pastebėjo, tos pačios šviesiai žalsvos sienos, dvi jo senelės tapytos akvarelės, kurios jam visuomet ypač patiko.

Vyras pasidėjo krepšius ant lentynėlės lovos galvūgaly, nusi-vilkio pal tą.

Čia viskas likę taip pat. Mažas rašomasis stalas prie lango, plačios atriiaus durys į terasą, krėslas su lenkta atkalte ir suolelis kojoms, uždengtas dar jo senelės motinos nunertu užtiesalu.

Staiga Lendonui pasidingojo, kad pirmą kartą po labai ilgo laiko jis jaučiasi — beveik — namie. Atidaręs krepšį, išsitraukė tualetinių reikmenų krepšelį, susirado švarių rankšluosčių, įmantrių kriauklių formos muilų. Vonioje dvelkė citrinos kvapas.

Jis nusirengė nežvilgčiodamas į veidrodį. Per pastaruosius metus neteko svorio, per daug neteko. Jam nereikėjo priminti apie tai. Atsuko dušą, įžengė, tikėdamasis nuplauti nors dalį nuovargio. Iš patirties žinojo, kad jei nueis miegoti pavargęs ir įsitempęs, miegos neramiai ir pabus lyg po gerų pagirių.

Išėjęs iš dušo pasigriebė vieną iš rankšluosčių ir trindamasis galvą vėl pajuto citrinos kvapą. Drėgni plaukai krito žemiau sprando; medaus spalvos garbanos buvo ilgesnės nei tuomet, kai jam buvo dvidešimt. Žinoma, juk jis beveik metus nesilankė pas savo kirpėją, Enrikę. Kam jam dabar šukuosena už šimtą penkiasdešimt dolerių ar ta itališkų kostiumų ir batų kolekcija sandėlyje.

Jis jau nebe madingai apsirengęs baudžiamosios teisės advokatas, turintis kampinį biurą ir visas galimybes tapti visateisiu partneriu. Tas žmogus mirė kartu su Lindse. Tik jis to nežinojo.

Elis atvertė užtiesalą, minkštą ir baltą kaip ir rankšluostis, įsliuogė į lovą ir išjungė šviesą.

Tamsoje girdėjo jūrą, jos nerimstantį urzgimą ir šlapdribos

tekšėjimą į langus. Užsimerkė trokšdamas kaip ir kasnakt nors kelių valandų užmaršties.

Tiek ir tegavo.

Prakeikimas, niršo jis. Niekas, absoliučiai niekas, galvojo vairuodamas per smarkų, stingdantį lietų, nesugeba jo taip įsiutinti kaip Lindsė.

Ta kalė.

Jos protas ir, akivaizdu, moralė veikia priešingai nei visų kitų. Lindsei pavyko įtikinti save ir, neabejojo jis, daugybę draugų — motiną, seserį ir dievai žino ką dar — jog tai *jis* kaltas, kad jų santuoka žlugo, *jis* kaltas, kad jų vizitai pas porų psichologą baigėsi gyvenimu atskirai, o paskui teisiniu mūšiu ruošiantis skyryboms.

Ir tai *jo* sumauta kaltė, kad žmona apgaudinėjo jį daugiau nei aštuonis mėnesius — penkiais ilgiau nei pačios išreikalautas „bandomasis“ gyvenimas atskirai. Ir kažkodėl tai *jis* negerai padarė, kad sužinojo apie jos melagystes ir apgaudinėjimą dar prieš pasirašydamas pažymėtoje vietoje, idant ji galėtų pasitraukti su apvalia suma.

Jie abu siunta, nusprendė vyras: jis — kad buvo idiotas, ji — kad jis pagaliau susivokė.

Nėra abejonės, jis liks kaltas dėl jų pikto, kandaus ir viešo ginčo dėl jos neištikimybės tą popietę meno galerijoje, kur Lindsė dirbo pusę dienos. Netinkamas metas, jo nederamas elgesys, pripažino Lendonas, bet dabar? Jam nė velnio nerūpi.

Lindsė norėjo apkaltinti jį dėl savo pačios nerūpestingumo; tapo tokia neapdairi, kad Elio sesuo pamatė jo atskirai gyvenančią žmoną kito vyro glėbyje viešbučio vestibulyje Kembridže, prieš jiems kartu įlipant į liftą.

Galbūt Triša delsė porą dienų jam pasakyti, bet jis nekaltina sesers. Ne taip lengva papasakoti tokį dalyką. Jis irgi delsė porą dienų, kol susivokė, pasiryžo ir pasamdė tyrėją.